

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 30 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що два
крім неділь і руских св'ят
є 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. і.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламациі неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Справа цлово-торгового союзу між Австрією а Угорщиною.

(X) Угорський міністер-президент Феєрварі був минушого понеділка покликаний разом з міністром торгівлі Верешом і секц. шефом міністерства скарбу Поповичом до Відня. Покликанє се послідувало в цілі обговореня економічних взаємин між Австрією а Угорщиною, в якій формі дав би ся удержати цлово-торговий союз між обома державами монархії, і як уложили ся опісля торгівлі взаємини обидвох держав після впливу торгових договорів. Із сеї обставини, що окрім міністра-президента покликано лише начальників двох найважніших в економічних питаннях міністерств, виходить, що тут розходило ся о нарештє сформулованє економічних точок програмових що до відносин з Австрією.

Австрія не перший уже раз заплатила ціну за угоду з Угорщиною великими фінансовими і річевими уступками. Досить згадати ті мільони, які пішли на Угорщину титулом звороту консумційних податків, рівність в заряді австро-угорського банку, високі пла аграрні, зниженє австрійського промислу солодового в користь угорського вивозу до Німеччини, спиненє австрійського вивозу до балканських країв в користь угорського привозу худоби, збіжа і кукурудзя до Австрії.

Супроти таких шкідливих нанесених Австрії годі вже, щоби Австрія платила ще дальшу ціну за дійсне переведенє торгових

договорів і так вже заключених на некористь Австрії а з значними користями для Угорщини. Булоб се отже справдешним глумленєм з Австрії, наколиб за часове зреченє Угорщини з мадярської коменди Австрія мала понести великі кошти.

Австрійське правительство нераз заявляло, що буде вимагати від кожодчасного угорського міністерства повного виконаня заключених свого часу з міністром-президентом Сельом договорів. Для Австрії отже будуть мати незвичайно велику вагу економічні точки програми Феєрварого, а колиб они дійсно виходили на те, щоби коштом Австрії правительству Феєрварого здобути в Угорщині прихильність і популярність, то се доведлоб до поважного пересиленя в Австрії, поки ще повело ся полагодити угорське пересиленє. Може бути, що нове міністерство угорське обмежить ся тим, що зложить що до будучого уладженя взаємин між Австрією і Угорщиною лише приреченя, котрі мали би бути виконані по 1917 році. Але й така програма бар. Феєрварого викликала би в Австрії і в Угорщині великий неспокій, позаяк відрочувала би угодове пересиленє на ціле десятилітє.

О скільки вже тепер можна догадувати ся, нове правительство угорське не радо би відновлювати цлово-торгового союзу між Австрією а Угорщиною, а хотілоб удержати витворений Сельом стан взаємности під загрозою репресалій аж до впливу торгових договорів в 1917 р.

Окрім того, як можна здогадувати ся, радо би угорське правительство тепер приобіцяти, що оно по впливі умови з Ав-

стрією і торгових договорів замість цлово-торгового союзу заключило би з Австрією цлово-торговий договір, а притім мали би обидві держави вільну руку, чи то лишити свобідний торговий оборот обопільний, чи відгородити ся цловими рогаками.

Тим способом хоче угорське правительство прихильникам цлового розділу вже тепер дати поруку, що Угорщина в 1917 р. без дальших переговорів і вже на основі теперішньої згоди Корони може перевести цловий розділ, наколи сего будуть в Угорщині вимагати. Показує ся отже зовсім ясно, що нове міністерство угорське хоче свою непопулярність в Угорщині осолодити коштом австрійських країв і народів і супроти того австрійська державна рада повинна зайняти рішуче становище.

Всі ті справи є тепер ще предметом переговорів поміж обосторонними правительствами і ще можна в них поробити на ріжних точках відповідні зміни, але австрійське правительство, котрого керманч нераз запевняв, що буде стояти на сторожі австрійських інтересів, повинно сповнити свій обовязок рішучо, а не підлягати угорському напорови, котрий переходить всякі границі можливости.

Покликанє бар. Феєрварого до Відня дало привід до дневникарских поголосок, мовби тут розходило ся о якусь зміну в постановах Корони що до угорського пересиленя. Тимчасом є се вже річчю зовсім певною, що міністерство Феєрварого поновно не покликанє до державної керми, що в тих днях буде оповіщенє єго іменованє і доповненє незаміщених доси ще міністерств і що ціла

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Друга поема „Панцизняки“ основана, як каже сам заголовок на панциняних відносинах. Тема ні словом — гарна, але її обробленє видало нещасливо. Навіть там, де автор хоче бути троха дотепніший і впадає дійсно на дотепну гадку, навіть там не може він видобути ся спід тої мертвої форми, якою він окружає себе. Ось беру пр. один із найліпших уступів, де автор хоче покепкувати собі із панків-добробкевичів:

„Пастухъ, иль писарь иль татаринъ,
Мандаторъ, экономъ во дни
Єще недавно передъ дверью
Вельможи польского стоялъ,
Теперь вельможа самъ. Подреву
Родовому онъ отыскалъ,
Що изъ его прадѣдовъ вѣкій
Чесаль коней у короля,
Иль если звѣрь на ловахъ дикій
Туда пробѣгъ, гдѣ онъ стоялъ,
За нимъ не крикнулъ запуганій,
За се ильто былъ привилей
Шляхотства, королемъ наданій.“¹⁾

Такою або ще гіршою мертвою форми та змісту визначають ся усі довші поеми Гушалевица. Клясичним приміром на се може послужити: „Гальшка острожская княжна“ — одна

із найбільших поем Гушалевица. Се прямо перевіршованє історичної розвідки Шараневича і то перевіршованє так нудне і нескладне, що відай не має такого терпеливого читача, котрий зміг би прочитати до кінця тую „страшну“ із 205 уступів по 20 стишків зложену „поему“.²⁾ Те саме мож сказати про „Балканскі думи“ і Закавказскі думи. (Историческое изъ русско-турецкой войны 1877—78.)³⁾ На розбір, тих поем шкода часу і місця. Вони цікаві хиба, як продовженє казки, „Три подвиги“ як вицвіт крайнього галицького москофільства. Замітне хиба закінченє „Закавказских дум“ п. в. „На прощаніє“. — Гушалевиц відчував се дуже добре, що він пережив ся. Його боліло дуже, що руська суспільність забула на нього, що про нього не відіаветь ся ніхто — а хоч і відіаветь ся, то звичайно хиба із острым словом осуду. Отсей біль та жаль спричинив ті проклони на нове покоління. Одначе він пізнав скоро, що не поможе нічого кидати ся із злобою на сей голий напрям. Ще раз пробує він накинути ся на український рух у „Вѣнци сонетовъ“ (1879. р.), ще раз присвячує він тим Українцям слова напимненя у таких сонетах, як „Кавиты“⁴⁾ і т. п., але коли бачить, що анї його напимненє анї грізьби не викликають у тих його ворогів ніякого вражіння кромі усмишки, лагіднє він скоро і кличє покійно у згаданім „На прощаніє“.

Нѣтъ съ родной стороны отзыва,
Будьто въ которого ждетъ душа...
Настанетъ ли пора счастлива?

Познають ли свои своя?

Душеваны глухнутъ всѣ моленья,
Заперты имъ сердца и свѣтъ
Терпѣнья, лишь одинъ терпѣнья,
Ослабы, утѣшенья нѣтъ.
Трепотно жду, чей — чей пробьется
Съ дали надежды лучъ порой, —
Когда же око ужъ сомкнется,
Єму не блистаетъ онъ зарой...“⁵⁾

(Дальше буде).

¹⁾ Ibid. стор. 143.²⁾ „Гальшка острожская княжна“ и „Козацкая выправа на Молдавию под Свирговскимъ, украинскимъ гетманомъ въ XVI. вѣцѣ. Дѣя исторической повѣсти. Стихотворенія И. Н. Гушалевица. Львовъ, 1883.“ Друга поема, писана під очевидним впливом людвої поезії, визначать ся уже троха лекшим складомъ. Що до „Гальшки“, то заховав ся лист Гушалевица, писаний дня 8. XI. н. с. 1881, до Мирослава Адольфовича Добрянського у Петербурзі, в котрім Гушалевиц обговорюючи свою поему „Освобожденіє южной Руси“ пише між иншими ось що: „У меня есть ще одна рукопись поэмы такого объема (як „Освобожденіє“) „Гальшка княгиня зъ Острожскихъ“ повѣсть историческа просите умильно, чтобы Вашъ комитетъ надѣлилъ меня поддержкою а я выпечатаю здѣсь ея.“ Годить ся запримѣтити, що згаданий лист полишив ся нерозпечатаний — його не виславо у Петербург.³⁾ Обі ті поеми явили ся у Львові 1891. р.⁴⁾ Вѣнецъ сонетовъ. 1879. стор. 7.⁵⁾ Закавказскі думи. стор. 59—60.

програма сего міністерства принята Короною і також в найблизших днях буде оповіщена З дотеперішних вістий показує ся, що між новим правительством, а зєдиною лівцею почнуть ся справдешні навзаводи о приєднанє широких верств народних і що обидва боєві табори неперечно в своїх приреченях підуть далеко. Поновне іменованє міністерства Ферварого не означає отже якогось супкою, а навпаки є починає дальшою і завятійшою боротьбою, котра може довести до вельми бурливих запутанин. На всякий спосіб се річ певна, що на довго проминули часи всяких компромісів.

Зміна шкільного закона краєвого.

При першій читаню дотичного внесена пос. д-ра Олесницького виголосив внескодавець ось яку промову задля умотивованя права і потреби сеї зміни:

Стаючи перед Високою Палатою з внесенєм на зміну закона шкільного з 22. червня 1867 р ми не домагаємось нічого нового, не жадаємо ніяких нових прав або концесій. Ми жадаємо лиш того права, яке мають всі народи Австрії на основі законів конституційних, жадаємо поверненя для руского народа австрійської конституції.

Закон з 21. червня 1867 єсть для нас в цілім значеню того слова законом виїмковим, котрий засуспендував для народа руского конституцію в єї найголовнійшій управленю, бо в праві на шкільництво середне, і той виїмковий закон тяжить над руским народом вже близько 40 літ.

Закон сей єсть передовсім в високій степені противконституційний.

В §. 5. обмежає він право Русів в Галичині на школи середні, бо заводить в тих школах язык польський яко правило, а руский яко виїмку, виїмку залежну від уподобаня галицького сойму.

Так говорить закон з 22. червня 1867, однак по тім законі видавчий зістав закон основний державний з 21. грудня 1867 ч. 142 взд., котрий в тім самім предметі має постановленє артикул XIX., яке дає на поли національним кождому народови повну і необмежену рівноправність без всяких застережень і огранічень.

Закон з грудня — пізнійший від закона з червня, а lex posterior delegat priori, ясною єсть отже річю, що закон з 22. червня 1867 обовязує о стілько, о скілько він з ним не суперечний. Помимо того однак закон сей обовязує і тяжить важкою зморою над руским народом трохи не половину столїтя, сприяє єго культурний розвиток і сповняє против него місію справді варварську, недостойну віків цивілізації, бо відоймає дітям єго світло науки і просвіти!

Така річ, такі відносини, щоби через близько 40 літ обовязував закон фактично знесений, щоби після него регулювались найважнійші справи народа, можливі хиба в одній Галичині, не можливі однак нігде, де панує стан правний або хоч крихта почутя публичної етики!

Завдяки сему виїмковому законowi виродились в краю нашім аномальні і нігде непрактиковані відносини. Коли нарід польський від самого початку автономічної ери без ніяких трудів і заходів, без зуживаня часу і сил своїх конституційних репрезентантів дістає тільки шкіль середних, кільки їх єму потреба, кільки вимагає образованє і вихованє єго молодїжи, то руский нарід мусить о школи ті вести тяжку, довголітну і єго сили в високім степені абсорбуючу борбу — коли польські школи середні трактують ся лише з чисто педагогічного становиска, з рускої кождої школи робить ся kwestія політична, — коли заснованє польських шкіл єсть звичайним актом адміністрації державної на поли шкільництва, рускі школи уважають ся концесією для Русинів, за котру они ще мають бути вдячними і уважати єї за рід

якоїсь ласки зі сторони більшости соймової і правительства.

А ласка тая записалась в історії послїдних 40 літ нашого краю фактами в високій степені замїтними.

З ласки сеї одержали Русини за сорок літ аж пять шкіл середних, коли Поляки тихо і без борби одержали їх за сей час аж 47!

Так виглядає рівноправність заповучена австрійською конституцією в практичнім приміненю до Русинів, так виглядає рівномірність в трактованю обох народностей в нашім краю!

Єсть се зовсім так, як би одному з двох бігців, котрі станули побіч себе, щоб бігти до одной мети, увязано тяжку кулю до ніг і велено з нею здоганяти вільного соперника. Такою кулею у ніг в культурім поступі руского народа є як раз закон з 22. червня 1867, котрий має за ціль не що иншого, як зупинити наш культурний розвиток. Благородна ціль тая вінчалась блискучим успіхом, а успіх сей видний, коли порівнаємо відношенє фреквенції учеників рускої народности до учеників инших народностей в школах середних Галичини перед введенєм в жите закона з року 1867 з відношенєм теперішнім.

Перед законом тим ві всіх майже гімназіях східної Галичини становила руска молодїж більшість, нині становить она значну меншість, і се єсть зовсім природним результом факту, що молодїжи нашій відвято можність учитись в рідній мові, що замкнено для неї тим способом двері сьвятинї науки, а польській молодїжи відчинено їх широко.

(Конець буде).

„Народна Торговля“.

(Конець).

Коли по вічах крамарских в Станиславові, Камінці і Збаражї ніхто більше в справі організації крамниць не зголошував ся, помістив заряд товариства — в часі коли приготовлювано справу експорту яєць, слїдуючу відозву в часописях: «Признаючи велику вагу організації руху крамарского, відносимо ся в сїй дорозі до інституцій просьвітних, господарских, промислових і людий справою сею інтересуючих ся з прошенєм, щоби нас зволили повідомити, чи в данім містечку або місті не дало би ся устроїти віча крамарского, зглядаю відчиту і дискусію на сю тему.

Бєли успіх таких зборів був би хоть в часті запевнений, а крамарі, або люди, котрі би ся хотїли взяти до заснованя крамниць, чїто приватної, чи спількової, охотно сю гадку прийняли б і нею заїнтересувались — ми готові вислати нашого урядника з відчитом, котрий удїлив би разом порад і вказівок потрібних до веденя крамарского діла».

На сю відозву зголосили ся організатори з Калуша, Тернополя і Рави рускої і до кождої з тих місцевостей їздив делегат товариства з відчитом про організацію сїльської торгівлі, та про важність згуртованя крамниць около „Народної Торговлі“.

Крім згаданих відчитів устроєно в Тернополі, на жаданє філії „Просвіти“ куре, так сказати би, крамничний, на котрім пояснено условія здорового і тривалого розвою крамниць і подано спосіб контролі. Куре сей спонукав місцевих діячів до утвореня комітету крамничного, котрий подїлив між себе повіт на реїони і працює систематично над піднесенєм крамниць і вярванем їх з під чужої завязимости. В тій цілі відбувають члени комітету що недїлі і сьвята люстрації крамниць, а в инші дні сходять ся і обговорюють справозданя. Коли додамо, що як минувшого року так і сего переводило товариство наше на жаданє люстрації крамниць в Добромірці, Шельпаках, Лисчинцях, Наконечнім, Більчу золотім; приймало учеників на практику крамарску, (практику таку відбуло 16 учеників) вислало агентів своїх в повіти: станиславівський, коломийський, борщівський, рогатинський і золочівський в цілі інформованя, як вести крамницї і приєднуваня крамниць для товариства; а вкінці, що виручувало куцїв, стоявших в звязи з товари-

ством, в персоналї і помагало на жаданє при устроюваню торговель — то було би в короткості представленє роботи товариства в справах торговельних і крамничих за послїдний рік адміністраційний.

На закінченє, відповідаючи бажаню послїдних загальних зборів хочемо піднести справу оснєвуваня так званих Союзів крамничних. Цїлю тих мало би бути гуртовати крамницї в певнім окрузі около себе через достарчуванє їм товарів по цінах гуртових, удїлюванє кредиту, люстрованє і контролі крамниць, удїлюванє потрібних порад при закладаню і веденю крамниць.

Ту саму ціль має також і наше товариство і як висше в часті справозданя що до крамниць піднесено — ціль ту по зможї сповняє, зістаючи в купецких зносинах з 801 крамницями.

О скілько отже цілі нашого товариства і закладати ся маючих Союзів крамарских були би одні — о стілько закладанє їх в теперішних часах уважалибсьмо за злишне, хотїли б з того згляду, що при Союзах того рода треба би доперва робити досьвід в кождім напрямі, старати ся о людий і капітали, наколи у нас все то вже готове, від 22 літ випрактикованє і з чого кождої хвилі всі користати можуть. Міг би хто закинути, що той погляд наш є вислїдом обави перед конкуренцією зі сторони тихже Союзів, так однак не є, а доказом того, що окружні Союзи, які вже повставали не тільки серед нашої суспільности, але взагалї в Галичині з браку капіталу, фахового знаня і з причини ріжних проб і експериментів мусїли скоро упадати і дійсно упадали, лишачи зневіру у власні сили і убиваючи ініціативу нераз і позиточних гадок в тім напрямі.

Є се дальшим доказом все і всюди випробованої засади, що супроти інституцій економічних на сильних підставах стоячих, якою є вже наше товариство інституції торговельні нові о тім самім напрямі діланя, остояти ся не можуть.

Слїдує в того отже, що не обава конкуренції для нас шкідливої, але добро загальне, щоби не тратити на дармо нашого гроша і не роздроблювати наших сил, спонукує нас до висказу повисшого щирого і отвертого погляду.

Мусимо однак зазначити, що о скілько би такі Союзи крамничні старали ся ввести в круг своїх інтересів того рода інтереси торговельні, яких дотепер анї наше товариство, анї жадне инше товариство не веде приміром: експорт яєць, і инших сурівців краєвих як: збіжа, скіри, вовни, льну і пр. — а з другої сторони достарчуванє селянам особливо в підгірских околицях, муки, збіжа і пр. на час передновку за відповідним кредитом — то того рода Союзи були би не тільки дуже пожадані, але одним з конечних средств до дальшого економічного двигненя нашого народу.

Є отже на поли торгівлі много ще місця і роботи і для нас і для ріжних і ріжних союзів, ходить тільки о то, щоби сил наших не розділювати, неприродної і неадорної конкуренції не викликувати, непотрібних експериментів знеохочуючих людий і викликаючих зневіру у власні сили не робити.

Тож звертаючи ся до всіх людий доброї волї, а передовсім до членів нашого товариства з покликком о свїдїланє по мысли повисших наших гадок — кінчимо наше справозданє адміністраційне.

З краєвих соймів.

Горїшно-австрійський сойм отворено вчера в Лїнду промовою маршалка, в якій бесїдник доторкнув також угорского пересилєня і сказав надто, що оно не розїбе єдности австро-угорської монархії.

Долїшно-австрійський сойм у Відні визвав правительство до запобїженя італійській конкуренції і небезпечности заволїченя зарази наслідком імпорту італійских свиний.

В чєскім соймї пос. Бахман мотивував своє внесєнє о подїл краєвого видїлу на дві національні секції і побільшенє єго членів з 8 на 10.

Кожда секція мала би уживати своєї урядової мови, а тільки урядова печатка була би уложена в двох мовах. Бесідник висказав жаль в причини, що єго внесене викликало мале заінтересоване так у єго німецьких земляків, як і у чеських послів. Внесенє принесло би користь обом народам, бо тепер дає ся чути брак німецьких урядників при краєвм виділі. По таким поділі настав би національний мир на поли краєвої господарки. Пос. Дворжак виступив против внесеня Бахмана, підносячи, що Німцям не хоче ся учати чеської мови, і тому стремлять до розбиття краю на національні куриї, підчас коли в інших мішаних краях, як пр. в Швайцарії, Бельгії, Істриї від урядників вимагає ся знаня краєвих мов. Після мови Дворжака соціялісти устроїли на галерії демонстрацію за загальним правом голосованя, так що маршалок перервав засіданє і казав опорожнити галерію.

Зальцбурскій сойм ухвалив вивзвати правительство, щоби мінімум, вільне від особисто-доходового податку, яке виносить тепер 1200 К, підвищено, та щоби вимір сего податку був справедливійший. Рівнож зголошено внесенє о внесенє двох послідних лїт військових вправ і о уділюванє урльопів підчас жннв.

В тирольскім соймі пос. Кончі вчинив нагле внесенє о розділ шкільної ради краєвої на італійску і німецьку часть. Наглість внесеня ухвалено, а само внесенє переказано комісії.

В формі наглого внесенє зажадано також виборчої реформи до сойму.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Томи апост.; римо-кат.: Петра в Алькан — В пятницю: руско-кат.: Сергія і Вахха; римо-кат.: Феліціяна.

— **Іменованя.** Сему класу рангі дістали отєї професори середних шкїл: Володимир Шухевич, др. Йос. Лїмбах, Стан. Швайдер, Бол. Шомек і др. Альб. Цїппер у Львові, Дмитро Чеховський, Ром. Гутвинський, Анд. Ягльж, Вал. Кривулт і Фр. Зайдлер в Кракові, Ів. Цалчинський і Фр. Солтисік в Ряшеві.

— **На львівскій університет** вписало ся доси загалом 2458 слухачів, а іменно: на права 1344 слухачів, між ними 1315 звичайних, 18 надзвичайних, а 11 на науку державної рахунковости; на філософію 883 звичайних слухачів, в тім 682 мужчин, 38 жєнщин, а 48 надзвич. слухачів і 95 надзв. слухачок, і на фармацію 18 мужчин і 1 жєнщина; на медицину 131 слухачів; на теологію 100 слухачів, між ними 48 звичайних і 52 надзвичайних. На теологію має вписати ся ще около 300 слухачів. Вписи за дозволом сенату потребують ще до 1. грудня, отже число слухачів на львівскім університеті перейде 3.000.

— **З нагоди відбуваючих ся соймових сєсїй** устроюють соціялісти демонстрації в користь загального права голосованя. Сї демонстрації мають всюду спокійний перехід і становлять гуртовий похід перед будинк сойму та висланє депутатів до маршалка і намїсника з предложенєм петиції робїтників о заведенє загального, рівного, безпосередного і тайного права голосованя. За приміром праских та бернєнських соціялістів наміряють і львівскі устроїти в понеділок велику манїфєстацию в користь загального голосованя до сойму. В окремії відозві звнває комітет партії всіх робїтників, щоби не ішли в понеділок рано до праці, а ставили ся перед соймом. Депутация, зложена з делегатів всіх більших міст в цілім краю піде до краєвого маршалка і до намїсника і предложить їм меморіал в справі загального, безпосередного, рівного і тайного права голосованя до сойму.

— **Приспїшенє урядованя по скарбових урядах.** Щоби прискорити хїд полагоджуваня справ по скарбових урядах видав міністер скарбу дня 7. с. м. до поодиноких відділів міністерства скарбу і до всіх підчинєних урядів ось такий розпорядок: «В послїдних часах дішло до мого відома богато скарг і жалоб про повільне полагоджуванє справ в окрузї фїансових урядів, що було получене із неприємностями і шкодами партій. Я сам також переконав ся, що темпо, в якім полагоджує ся справи в скарбовім ресортї, є дуже часто без основи незвичайно пиняве. Ізза сего зобовязую отсім начальства всіх урядів і департаментів, щоби через відповідні зарядженя (як вихїсновуванє урядових годин, відповідний поділ персоналу, упрощєне формальностей т. д.) подбали о як найскорше полагоджуванє ілужбових справ». Бажатиб тільки, щоб отсей сїністерскій циркуляр не остав тільки на папїри.

— **В Камінці струм.** складав дня 12. с. м. посьольскій звіт Павло кв. Саїга, посол в V куриї до парламенту з камінецкого повіту. Між зібраними виборцями було много Русинів. При інтерпеляциях промовляли др. Мих. Олійник і др. Дмитро Левинський, але коли они з річеними аргументами виступали проти посла, председатель зборів відобрав їм голос. Супроти обмеженя свободи слова на публичних зборах, Русини вийшли демонстраційно із салї.

— **Всєсвітний собор** Папа Пій X наміряє скликати всєсвітний собор, який був би продовженєм собора з 1869. року, на якім рішено догму о непомильности папи. Собор в 1869. р. перервано задля пруско французкої війни, хоч він мав полагодити ще много справ. Речинєць наміреного собора ще не рішений, але мав би він відбути ся в протягу двох найближших лїт.

— **Середно-європейскій час у Львові.** IV секція міської ради згодила ся на предлогу магістрату, аби у Львові завести середно-європейскій час. Супроти сего можна на певно вносити, що міська рада згодить ся на ту предлогу.

— **Вїсти з Америки.** В Новім Йорку оснували Русини тов-о «Народна Самопоміч». Круг дїланя сего тов-а вельми просторий; між иншими «Н. С.» буде організувати робїтників, запомагати їм матеріяльно в случаю безробітї, закладати читальні і школи, уряджувати відчити і театральні представленя, уділяти інформацій в справах еміграційних, зарібкових, колонїзаційних, торговельних і т. д. Звичайні члєни «Н. С.» платять 40 цт. вписового і по 8 цт. тижневої вкладки.

Видавництво ім. А. Бончевского в півн. Америці змінило первїсну свою назву «Слово» на «Читальню». Се видавництво оперло ся на записї бл. п. о. А. Бончевского 500 доларів. В цвітїтї мин. року вийшла перша книжочка «Слова». Річна передплата 12 книжочок коштувала 1½ дол., але в разї більшого числа передплатників мала бути знижена. Тепер «Свобода» оголошує, що передплатників є несповна 200, тому давня передплата остане. Причини сего подає «Свобода» ось які: «Не перечимо, що часть вини за так слабій розвиток сего видавництва може спадати на єго редакцію, хотяї з другої сторони кождий мусїть признати, що зміст книжочок просьвітних до сего часу виданых є так ріжкородний, що кождий мусїв у них знайти для себе щось цікавого, поучаючого і пожиточного. Богато пошкодило просьвітному видавництву те, що сейчас після єго оснваня стала виходити в Канаді консервативна часопись того самого імени; почалась полєміка і все сказанє на адресу тойж часописи, несвідомі обрали на карб просьвітного видавництва. Ся причина на стілько важна, що ми були змушені в минулім місяцю змінити назву сего видавництва з «Слова» на «Читальню», назву загалом людий більше зрозумілу і більше популярну. Є ще другї поменші причини слабого розвою просьвітного видавництва, як приміром, пророцтво в калєндари Союзу, що «Слово» мабуть скоро перестанє виходити, неправильно поьявлюванє ся книжочок і т. п., але найважнійшою причиною є таки наша руска байдужність. Треба знати, що навіть не всі галицькі сьвященяки (в Америці — Ред.) переділачуют просьвітне видавництво ім. А. Бончевского; з угорских та москвофільских сьвященяків не переділачует сего видавництва ані одєн, з православних сьвященяків лиш одєн, а з независимих також одєн. Між передплатниками просьвітного вид. находимо лиш 4 імена дяків і учителїв і лиш 12 бізнесменів. Цїле руско-американське жіноцтво достарчило 9 передплатниць. З повнєшого кождий зрозумів, що єсли ті, що повинніб розуміти вагу такого вїдавництва, не старають ся о єго розвій хочби о стілько, щоби іслати бодай передплату 1-50 дол. на рік, то розумів ся, що трудно жадати більшого заінтересованя від руско-американського загалу, зложеного в більшости з півграмотних або і зовсім неграмотних людий.»

В Мекаду відбув ся дня 4. верєсня концерт з аматорским представлєнєм драми «Хто винен». Публика, виключно руска — як пише «Свобода» — була одушевлена співаня і грою.

— **Дрібні вїсти.** Дня 22. с. м. відбуде ся посьвяченє церкви в Орховичах, мостийского повіта. — Страїк переплетників у Львові трєвав вже два тижні. Страїкує около 250 осіб. — В Білій Керницї на Буковинї помер в суботу дня 10. с. м. липованський митрополит Атаназій Макаров.

Всячина.

— **Земля на продаж для хлїборобів!** Під містом Коломия є до розпродажи (парцєляції) кількасот моргів добре справленої видатної землі, рибний ставок і малий млин. Хто хоче купувати той землі, нехай зголосить ся лично або письмом до д-ра Стефана Федака у Львові (ул. Сикстуска ч. 48. або д-ра Леся Кульчицкого в Коломиї (в Народнім Домі).

— **Звїрята а телеграф.** Телеграф має також своїх ворогів. Найбільшим ворогом телеграфів є американський бізон. Звїр сей для забави кидє на телеграфічї стовпи і вивертає їх, або ломить як патиєк. До забезпечєня стовпів вбивано в них довгі цєвяхи, але ї се нічого не помагає. В Норвегії, Росії і півн. Америці великі шкоди телеграфам роблять медведї. Они вилазять на стовпи і відгризають ізолятори і дроти. Понуюко до сего має бути шєлєст дротів, який беруть медведї за брєнькіт пчїл. В Калїфорнії і Мексику жнє дятель, який видовбує діри в телеграфічних стовпах. В Африці шкодять телеграфам жирафи і слонї. Перші сягають головою понад телеграфічні дроти і часто переривають їх, а слонї для забавки виривають стовпи.

— **Чємність в Америці.** Новойорскій Evening World зробив досьвід, о скілько Американец є чємний для жєнщини. В тїй цілі вислав одну молоду жєнщину з поручєнєм, всїдати між 5. а 7. год. вєчером до трамваїв на мостї з Брукліну і першому мужчинї, котрай зробить їй місце до сидженя, вручити 10 доларїв. В тїм часї і в тїм місці є найбільший рїх. П-на Кінг, котра підняла ся той місїй, переїхала вісім разів через міст і аж за девятим разом встав якийсь молодий мужчина і просив єї сїдати. Вручуваня єму 10 дол. не хотїв спершу прийняти, думаючи, що з него шуткують. Одна з берлїнських часописей радить Even. World-ови, аби назначив нагороду для жєнщини, котра за зробленє їй місце до сидженя подякує, або бодай привозно глянє на чємного мужчину. У Львові відозини під тим зглядом мало що ліпші. Нєраз можна бачити в трамваях, як мужчини розширають ся на лавках, а паїї стєять, а коли який встанє, аби зробити місце який паїї, то за свою чємність в 50% випадках не дістанє слова подяки.

— **Ззорот удержаня бранців!** Варшавскій губернатор поручив зарядови міста Варшави звернути цитаделї 2.000 рублів за удержанє політичних вєзнів в верєснї і жовтнї.

— **Смерть ин. Трубецкого,** ректора москвофільского університету. Смерть князя, який з поміж москвофільских лібералів визначав ся без сумніву найширшим політичним овидом та особистою відвагою боронити свої переконаня вєсєгда і всюда, викликала в таборї ліберальной партії, та ві всіх поступових таборах оправданїй жаль. Покійний університетскій професор, який ціле жите боров ся проти поліцейско-жандармского кнута, закінчив і жите своє на поли борби: Перед кількома днями виїхав він до Петербурга, щоби там запротєстувати проти насильств і розбишцтва царської поліції. Виголосивши горячу бесїду в сенатї, князь сїв у фотель і закурив напіроску. Нєраз зробило єго дуже слабо. Присутні кинули єму на ратунок, та не вєспїли здержати утікаючого жнїти. — Дня 15. с. м. перєвезено моцї кв. Турбецкого при незвичайнім адвизї народу особливо студентів і робїтників на москвофільский дворець, з відки відїїшли до Москви. Між часлєнними вінцями на домовинї находив ся також вінець від царя.

Телеграми

з дня 18. жовтня 1905.

Льондон. Члєни парської ради міської були, при нагодї побуту в Льондонї, на авдїєнції у короля Едварда. Король привитав їх зичливо і пригадав, як гостинно приймали єго в Парижи.

Загреб. Тутешні дєвнїки доносять, що межї Італїєю а Черногорією заклєчено тісний союз, на якого основи Італїя вислала Черногорї 40 гармат.

Харків. Вибух ту залїзничий страїк. Рїх поїздів здержано.

Кобург. Вєл. кн. Кирилло Володимирович ожєннв ся проти волї царя з кв. Кекилею Мєлїтою Саксен-Кобург-Гота. Вінчанє мало бути дня 8. с. м.

Бєрлін. З Шербурга доносять: Вчєра вплив звїдєи кружлїк De Saix, який є призначєний до участї в демонстрації на водах Венецїєлї разом з перебуваючими там кораблями. Підставою операцій буде порт Форт де Франсє.

Відєнь. Бар. Гавч виїздить нинї на курацію до Карльсбаду і повернє до Відня при кінци сєго місяця.

Штєнголїм. Звїсний понорожник Свен Гєдін виїхав до Царгорода, аби звїдтам поїхати до Індїї і Тибєту в цілі звїдженя жєрел Індуї і Браманутри.

Надіслане.

Семинаристка глядає лекції в місци або на селі

до д'їтий зі шкіл народних. Згол.: Семинаристка, Львів, poste restante. (1—2)

фізикальхо-диететичка Лічниця

Д-ра Маржавського

в Косові (за Коломиєю)

(зел. станція Заболотів або Вижниця) отворена до кінця жовтня.

Курація овочева і доповняюча по побуті в здо- свищах.

Склад товарів церковних

богато заосмотрений в найновішій ризи, лампи і всьлякого рода сосуди церковні поручає

Достава

Товариство зареєстроване з обмеж. порукою в Станиславові ул. 3-мая ч. 4.

Принймає ричи церковні до направи, чаші до золоченя в огни і відсилає посьвячені. Всьо до бірне і дешево. На жадане виготовлює ся **селони грецької форми** (після куренди С. Е. Впреосвяч. Митрополита). Образи на полотні і бласі, до олтарів, іконостасів, сальонів

Другий відділ торговельний

посередничить в купні і продажі машин, збіжа і т. д. — Поручає січкарні, млинки і інші машини рільнічі і господарські; славні машини до шитя «Вікторія» одинокі з рускими написами і поученнями.

Принймає замовленя на вино, солонину, полотна, суперфосфати і достарчає всьо по цінах фабричних.

Всякі замовленя залагоджує ся без про- волоки.

— Дохід на запомоги церков і народні ціли. —

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. жовтня 1905.

Нова сензацийна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці **High-Life** пред- ставлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожкі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлене ом- нібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварні.

Л. Лопатинського

ПАРАЦЯ

комеди в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльгомом. Ся комедия збогачує знатно галерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся над- авичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепюю, але противно має на- году посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

принймає вклади до опроцентована на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадженя коштів послити можна присилати гро- ші чеками Щадницької поштової; вкладати може кождей, навіть і нечлени; на жадане звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідже- ня (за ескоатом).

ПОЗИЧКИ уділяє «Дністер» своїм членам на 6 прц. силату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносять рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок відмагає ся першої гіпотeki або до- брої поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до «Дністра».

Членами можуть бути тільки члени обез- печені в «Дністрі».

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — До- тепер уділив «Дністер» на церкви, бурси, шко- ли і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. «Дністер» 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26.576 К.
Позички уділені:	1.616.402 К.
Цінні папери:	123.627 К.
Льокації:	169.456 К.
На рах. біжучім:	81.968 К.

Композиция Ярославенка на фортеп'ян

*** „ЛЮБОЩІ“ ***

вальці по К 1-50,

*** I-ший Народний Марш ***

по К 1-00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Пе- ремишлі, в Станиславові у Штавадхера, в Чер- нівцях у Пардінського, в Самборі у Гайзіга в Тер- нополи у Комоньєвского і в Коломиї у Оренштайна

Житку і паперці

СОКІЛ

можна набувати в „Со- кільськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коло- мийо 1/2—30% вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина,
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвянціма
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:10	до Белзця, Сокала, Любачева
10:35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керез- мезе
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кін- зьма	4:10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1:50	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Гр- малова, Гусятина, Копичинець, Козови	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	з Стрия, Тухлі (1/2—30%), Сколього (1/2—30%)	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/2—30%)
3:45	з Яворова	5:58	до Яворова
4:32	з Сокала, Белзця, Любачева	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвянціма	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5:25	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	7:30	до Рави рускої
5:45		9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемшля (1/2—30% вкл.), Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичи- нець, Заліщик, Скали, Івани пустоого, Гусятина	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,		Івани п., Скали, Гусятина, Потутор
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
		2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2—30%), Калуша
		4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
			з двірця „Підзамче“
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івани пустоого, Скали, Гусятина, Грмалова	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець		
	Чорткова, Заліщик, Івани п., Скали, Гусятина		

ЗАМІТКА: Час середно-европейский різнисть ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно- европейського = 12. год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано об'єдено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в мі- стовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Всїлякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Церковне сьвітло

з маркою «Спасителя» або «Salvator» правдиве стеаринове (мільове) одно з найлучших є біле, тверде, не коптить і не сливає.

Дуже поручає ся:

I-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.

II-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.

Стеаринове з маркою „Apollo“

I-а „Apollo“ церков 80 злр., столове 76 злр.

II-а „Apollo“ церков 70 „ „ „ 68 „

За 100 кільоґр. (кромі транспорту 3 кр. від кгр.) опаковане даром. Висилає для церков на 3-мі- сячний час заплати (за готівку еще 2% опушту).

Торговля сьвітла церковного

Евгена Мартинця

у Львові

пл. Унії Берест. 5.

Всї календарі і часописи можна набувати в «Сокільськїм Базарі».